

Екологи кажуть „так“. Перетакувати не будемо?..

На Чорнобильській атомній станції та в місті енергетиків Славутичі два дні тривало візні заїдання президії Української екологічної академії наук (УЕАН). Що привело провідних екологів країни в епіцентр радіаційного забруднення? Зрозуміло, бажання глибше вникнути з погляду своїх наук у складний комплекс проблем ЧАЕС та міста-супутника станції, збудованого кілька років самісінько на цезієвій плямі. На порядку денному було два питання: формування безпеки діяльності Чорнобильської АЕС та шляхи розв'язання соціально-економічних і екологічних проблем в зонах радіаційного впливу. З доповідями виступили дійсні члени УЕАН генеральний директор ЧАЕС М. М. Сорокін та голова Славутичської міськради народних депутатів В. П. Удовиченко.

Обидві доповіді викликали жваву дискусію. Промовцями висловлювались різні, часом протилежні думки. Але вони збігались, здається, в головному: гордіїв вузол чорнобильських проблем не можна розрубати одним помахом гострої шаблі, ліпше його розв'язати неквапно, без мітингової гарячкості. Відповідаючи на запитання науковців, М. М. Сорокін, зокрема, сказав:

— Колектив Чорнобильської станції часом звинувачують, що він ігнорує рішення Верховної Ради про виведення ЧАЕС з експлуатації в 1993 році. Насправді це не так. Нами провадяться необхідні заходи, які готують станцію до закриття. Інша річ, що енергоблоки ще не відпрацювали запрограмованого ресурсу і могли б ще принести користь українській економіці. Але достаточну долю станції вирішувати парламенту.

— Дуже добре, що побували в 30-кілометровій зоні, познайомились із станцією і містом Славутичем, — відзначив професор Тернопільського педінституту С. Й. Грушко.

— Перебування в епіцентрі проблем справило велике враження, допомогло

краще розібратись, що до чого. Ще б учора я сказав: ЧАЕС слід закрити. Сьогодні я протилежної думки...

А ось позиція запрошеного на засідання президії народного депутата України поета Бориса Олійника:

— Як вам відомо, раніш я був палким противником атомної енергетики. Тепер дивлюсь на цю проблему більш виважено.

Науковці-екологи відзначили, що за період, який минув після аварії, на ЧАЕС проведено значну роботу по формуванню системи безпеки її діяльності, це сприяло зняттю соціального й екологічного напруження в регіоні, модернізації працюючих енергоблоків. Але до цієї роботи ще не залучено широкі кола наукової громадськості, провідні наукові заклади України, які мають чималий творчий потенціал. Президія УЕАН вирішила силами відділень академії: екологічних технологій, інженерної та фізичної екології — розробити екологічні наукові програми з проблем безпеки діяльності ЧАЕС та інших атомних станцій України, а також провести під егідою УЕАН міжнародний семінар з цих питань.

Чимало уваги приділено м. Славутичу. Вирішено вивчити можливість залучення членів Академії до розв'язання соціально-економічних та екологічних проблем міста чорнобильських енергетиків, підготувати проєкт програми збереження і відтворення природно-ресурсного потенціалу Славутича. Пролунали також цікаві думки про оголошення міста, збудованого представниками восьми держав, історичною пам'яткою, про створення тут екополісу. З числа екологів створено робочу групу по вивченню можливостей розміщення наукомістких виробництв у Славутичі. Пропозиції буде передано до Кабінету міністрів України.

Наш кореспондент просив поділитись враженнями від перебування в Чорнобилі і Славутичі

президента Української екологічної академії наук, народного депутата України Сергія Івановича ДОРОГУНЦОВА:

— Я вдруге відвідав Чорнобильську станцію і Славутич. Минув рік з часу першої поїздки. Цього разу приїхав з великою групою провідних учених-екологів, членів президії Української екологічної академії наук. Обидві доповіді на нашому засіданні були глибокими, за змістом, емоційними за формою. Обговорення їх пройшло плідно. Пролунали чимало конструктивних

думки про важливість зупинки енергоблоків ЧАЕС цього року відповідно до рішення Верховної Ради України. Ми вважаємо, що у зв'язку з цілою низкою причин — екологічних, економічних, енергетичних, соціальних — було б доцільно здійснити поетапне виведення з експлуатації блоків ЧАЕС відповідно до їх технологічного циклу роботи. Тобто зупинити їх після того, як вони вичерпають свій ресурс. Це дало б нам можливість підвищити рівень безпеки їх роботи, а з іншого боку

буток вугілля постійно скорочується і минулого року ледь перевищив 133 мільйони тонн. А зовсім недавно ми добували в рік 218 млн. тонн. Погіршуються умови вуглевидобутку, технічний стан шахт. На черзі — вибуття деяких з них. А нафти у нас зовсім обмаль. Чотири мільйони тонн на рік. Газу — 25 — 26 мільярдів кубометрів. Тобто це невеликий відсоток тих потреб, які ми маємо. Я не за широкомасштабний розвиток атомної енергетики. Безумовно. Але альтернативи їй сьогодні нема. Ми не маємо права ігнорувати чи закривати АЕС. Права перед своїм народом. Але при цьому маємо гарантувати високий рівень надійності їх роботи, вживши всіх заходів за міжнародними стандартами, які б гарантували їх безпеку в районах розташування станцій.

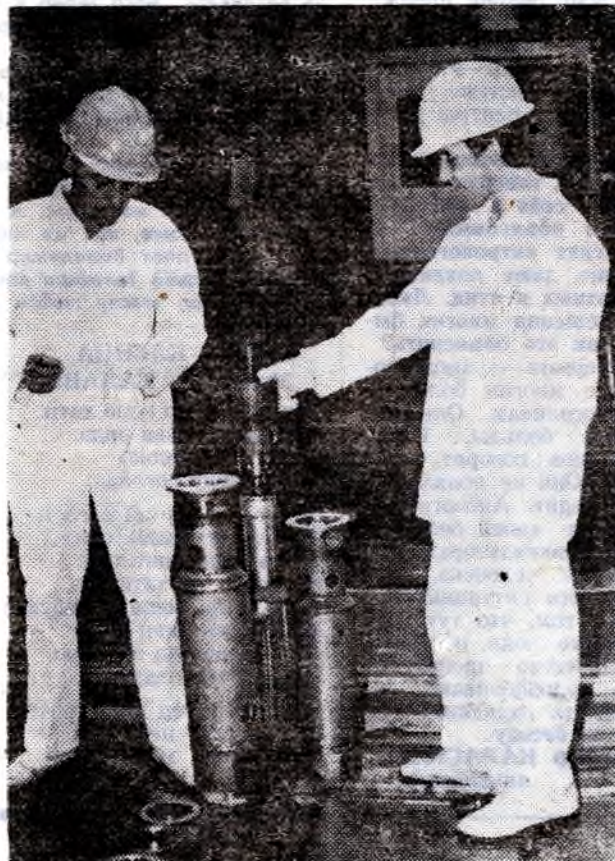
Нам обов'язково треба прийняти закон про використання атомної енергії. Треба прийняти пакет актів про захист населення, яке проживає в районах діяльності цих станцій. І це питання треба вирішувати по-розумному. Аби нас не наздогнав разом з холодомором ще й холодомор. Треба фахові і на основі знань, а не побажань розв'язувати ці проблеми.

— Сергію Івановичу, чи підтримають керівні структури нашої держави думку Екологічної академії наук?

— Це не тільки думка УЕАН. Я можу сказати, що до такого рішення схиляється більшість вчених, фахівців. Вважаю, що до такого рішення може наблизитись і Академія наук України, головна наша національна академія. Зрештою, нас повинні підтримати уряд, Президент і Верховна Рада України. Просто нема альтернативи. Якщо ми не хочемо загубити свою свободу, свою незалежність.

Віктор КАПУСТА.

На знімку Володимира САВРАНА: роботи з вивантаження ядерного палива в 2-му енергоблоці.

пропозиції з вуст учених. Я задоволений цим відрядженням. Думаю, що мене в цьому підтримають і мої колеги. Хочу відзначити, що за рік, який збіг з часу першого приїзду, багато зроблено по вирішенню екологічних проблем і на Чорнобильській станції, і в місті Славутичі. На засіданні президії ми прийшли до

розв'язати ряд соціальних питань, бо виручка від діяльності ЧАЕС може становити в рік десь 500 — 600 мільйонів доларів. Прибутки від діяльності Чорнобильської атомної можна було б використати для самої станції і народу України. Справа в тому, що на нас насувається енергетична криза. Енергоносіїв у нас нема. Видо-